

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกที่นักจิตวิทยาการศึกษามีต่อผู้รับบริการ ในตารางที่ 1 ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ว่าอวัจนพฤติกรรมของนักจิตวิทยาการศึกษามีผลต่อการรับรู้ของผู้รับบริการเกี่ยวกับความเข้าใจสาระและความรู้สึก แตกต่างจากการใช้จวัจนพฤติกรรมอย่างเดี่ยว กล่าวคือ ผู้รับการทดลองที่เห็นอวัจนพฤติกรรมของนักจิตวิทยาการศึกษาคือ การเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหว แขนหรือขา ตำแหน่งการวางแขน และตำแหน่งการวางขา จะให้คะแนนความเข้าใจสาระและความรู้สึก โดยส่วนรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งไม่เห็นอวัจนพฤติกรรมเหล่านั้น (จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกของกลุ่มทดลอง ซึ่งเห็นอวัจนพฤติกรรมของนักจิตวิทยาการศึกษาคือ 3.45 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมที่ไม่เห็นอวัจนพฤติกรรมของนักจิตวิทยาการศึกษาคือ 3.27 อย่างมีนัยสำคัญ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า แม้ผู้รับการทดลองทั้ง 2 กลุ่มจะได้ยินคำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจสาระและความรู้สึกเหมือนกัน และก็ได้เห็นการแสดงออกทางสีหน้าเช่นเดียวกัน แต่กลุ่มทดลองที่เห็นอวัจนพฤติกรรมของนักจิตวิทยาการศึกษาคือ การเคลื่อนไหวแขนหรือขา ตำแหน่งการวางแขน และตำแหน่งการวางขา รู้สึกว่าอวัจนพฤติกรรมเหล่านั้นมีผลทำให้จวัจนพฤติกรรมของนักจิตวิทยามีน้ำหนักและความหมายมากขึ้น จึงทำให้ผู้รับการทดลองรู้สึกว่ นักจิตวิทยาการศึกษาคือ เห็นทั้งตัวในเทปบันทึกภาพมีระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึก สูงกว่านักจิตวิทยาการศึกษาคือ เห็นเฉพาะหน้า ซึ่งในเรื่องนี้ ซาปิโร (Shapiro, 1966) วิจัยพบว่า ส่วนที่เป็นภาพจากเทปบันทึกภาพจะมีความสัมพันธ์ต่อการประเมินผลของเทปบันทึกภาพนั้น สูงกว่าส่วนที่เป็นเฉพาะเสียง นอกจากนี้ยังพบว่าแต่ละบุคคลจะมีระดับการผสมผสานระหว่าง

วจนพฤติกรรมและอวจนพฤติกรรมต่างกันไป แต่นักจิตวิทยาการปรึกษาที่ต้องการมีระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกสูงขึ้น จะต้องทราบว่าจะช่องทาง (Channels) ทาง ๆ ที่สื่อถึงอารมณ์ของคนที่ถือผลต่อการรับรู้ของผู้รับบริการ ดังนั้นนักจิตวิทยาการปรึกษาจึงต้องเลือกใช้สัญญาณ (cues) ที่มีอยู่ภายในคนทั้งหมดทำให้เหมาะสมในการตอบสนองแก่ผู้รับบริการและขณะเดียวกันนักจิตวิทยาการปรึกษาต้องตระหนักว่าผู้รับบริการเองก็จะมี การตอบสนองต่อพฤติกรรมทั้งที่เป็นคำพูดและท่าทางของนักจิตวิทยาการปรึกษาเช่นเดียวกัน¹

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับนับถือที่นักจิตวิทยาการปรึกษามีต่อผู้รับบริการ ในตารางที่ 1 ผลการวิจัยไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ว่า อวจนพฤติกรรมของนักจิตวิทยาการปรึกษามีผลต่อการรับรู้ของผู้รับบริการ เกี่ยวกับการยอมรับนับถือแตกต่างจากการใช้วจนพฤติกรรม ซึ่งแม้ว่าค่าเฉลี่ยโดยส่วนรวมของกลุ่มทดลองซึ่งเห็นอวจนพฤติกรรมของนักจิตวิทยาการปรึกษาจะสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งไม่เห็นอวจนพฤติกรรมดังกล่าว แต่ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยของระดับการยอมรับนับถือของกลุ่มทดลอง = 3.27 และกลุ่มควบคุม = 3.23 ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ) เหตุที่การรับรู้ระดับการยอมรับนับถือของทั้ง 2 กลุ่มโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อาจเป็นเพราะว่าผู้รับการทดลองอาจเห็นว่านักจิตวิทยาการปรึกษาโดยทั่วไปต้องให้การยอมรับในตัวผู้รับบริการและในปัญหาของเขาและพร้อมที่จะช่วยให้ผู้รับบริการได้ใช้ความสามารถของตนในการเอาชนะอุปสรรคแห่งชีวิตได้ ดังนั้นการเห็นอวจนพฤติกรรมของนักจิตวิทยาการปรึกษาหรือไม่เห็นจึงไม่ทำให้ผู้รับการทดลองรู้สึกว่ นักจิตวิทยาการปรึกษาจะมีการยอมรับนับถือในตัวผู้รับบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการให้หน้าหนักคะแนนความเข้าใจสาระและความรู้สึกในตารางที่ 2 และการยอมรับนับถือในตารางที่ 3 แสดงว่า

ก) การเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวแขนหรือขา (B) เพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกและการยอมรับนับถือแตกต่างกัน

¹ Charles B. Truax and Robert R. Carkhuff, Toward Effective Counseling and Psychotherapy (Chicago: Aldine, 1977), pp.288-289.

อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซานดรา เอส สมิธ-เฮเนน ที่ศึกษาพบว่า การเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวแขนหรือขา ไม่มีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ต่อระดับการรับรู้ความเข้าใจสาระและความรู้สึกและความอบอุ่นที่นักจิตวิทยาการปรึกษามีต่อผู้รับบริการ¹ แต่ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ชมิดท์และสตรองที่พบว่า อัจฉริยภาพของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่เกิดขึ้นมากและมีความสำคัญยิ่งต่อการรับรู้ของบุคคลก็คือ ความถี่ของการเคลื่อนไหวร่างกาย² ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการเคลื่อนไหวร่างกายต้องประกอบกันไปกับท่าทางที่ผู้รับบริการคิดว่าเหมาะสม เพราะถ้ามีการเคลื่อนไหวแขนหรือขาในตำแหน่งแขนและขา ที่ขัดกับความรู้สึกของผู้รับบริการ ก็จะทำให้ผู้รับบริการในหน้าหนักะแนนต่ำกว่าที่คิดว่าเหมาะสมแม้จะไม่มีการเคลื่อนไหวก็ตาม ดังนั้น การเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวแขนหรือขาเพียงอย่างเดียว จึงไม่มีน้ำหนักพอที่จะทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกและการยอมรับนับถือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญได้ แต่ต้องควบคู่กันไปกับองค์ประกอบทางอัจฉริยภาพคนอ่อนด้อย เช่น ตำแหน่งการวางแขนหรือตำแหน่งการวางขา เป็นต้น

ข) ตำแหน่งการวางแขน (C) เพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกและการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับผลการวิจัยของซานดรา เอส สมิธ-เฮเนน ที่พบว่า ตำแหน่งการวางแขนมีผลต่อระดับการรับรู้ ความเข้าใจสาระและความรู้สึก และความอบอุ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ³ นอกจากนี้ยังขัดแย้งกับงานวิจัยของสปีเกลและมาไซท์กาที่วิจัยเกี่ยวกับตำแหน่งการวางแขนและขา ในลักษณะการเข้าถึงบุคคลอื่น พบว่าท่าที่กอดอกเป็นท่าที่แสดงถึงความ

¹Smith-Hanen, "Effects of Nonverbal Behaviors...", p.89.

²Strong, Taylor, Bratton and Loper, "Nonverbal Behavior...", p.555.

³Smith-Hanen, "Effect of Nonverbal Behaviors...", p.89.

เขียนปฏิเสธไม่ยอมรับ ซึ่งอายและเงียมเฉย ท่าที่ปล่อยแขนตามสบายให้ความรู้สึกอบอุ่น และยอมรับ แต่ท่าที่ปล่อยแขนตามสบายเกินควร ก็เป็นลักษณะที่ไม่สุภาพและปล่อยตัวมากเกินไป¹

เหตุที่ตำแหน่งการวางแขนเพียงอย่างเดียวไม่ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกและการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อาจเป็นเพราะว่าตำแหน่งการวางแขนในแต่ละลักษณะของวัฒนธรรมไทย มีการแปลความหมายได้หลายอย่าง เช่น ถ้านักเรียนกอดอกในชั้นเรียน แปลว่า ตั้งใจเรียน แต่ถ้ายูนิยอกอกเวลาพูดโต้ตอบกับผู้อาวุโสกว่า จะเป็นลักษณะที่ไม่สุภาพ นอกจากนี้การกอดอกอาจเป็นลักษณะแสดงอาการภาคภูมิใจ หยิ่งในศักดิ์ศรี หรืออาจเป็นลักษณะแสดงความอวดศักดิ์ได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้น ดังนั้นตำแหน่งการวางแขนแต่ละลักษณะจึงไม่มีความหมายแน่นอนตายตัวในตัวของมันเอง แต่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และองค์ประกอบโดยรอบในขณะนั้นควบคู่กันไป

ค) ตำแหน่งการวางขา (d) เพียงอย่างเดียว ไม่ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลการวิจัยทางด้านตำแหน่งการวางขาในแง่ของระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึก ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของชานตรา เอส สมิธ-เฮเนน แต่ในแง่ของระดับการยอมรับนับถือที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญก็สนับสนุนงานวิจัยของ สมิธ-เฮเนน ซึ่งในงานวิจัยของเธอเกี่ยวกับตำแหน่งการวางขา พบว่า ตำแหน่งการวางขามีผลต่อระดับการรับรู้ความเข้าใจสาระและความรู้สึกและความอบอุ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ²

ผลคังนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการแสดงความเข้าใจสาระและความรู้สึกในตัวผู้สอนของวัฒนธรรมไทย เราสังเกตการแสดงออกทางสีหน้า สายตา น้ำเสียง และคำพูดที่แสดงน้ำใสใจจริง มากกว่าสังเกตจากท่าทางการวางขา ซึ่งในเรื่องนี้ สุมิตร คุณานุกร กล่าวว่าการพูดกับผู้สอน เราไม่ได้ฟังแต่คำพูดของเขาเท่านั้น กิริยาท่าทาง

¹ Ibid., p.87.

² Ibid., p.89.

น้ำเสียง สีหน้าของผู้พูด จะมีอิทธิพลต่อผู้ฟังไปควบคู่กัน¹ แต่ในด้านการให้เกียรติผู้อื่น หรืออภัยหนึ่งก็คือ การยอมรับนับถือในตัวผู้อื่น เรามักจะให้ความสำคัญแก่ท่านั่ง โดยเฉพาะการวางขา เช่น เราจะไม่นั่งไขว่ห้างต่อหน้าผู้ใหญ่ หรือบุคคลที่มีความสำคัญต่อเรา แต่จะนั่งในลักษณะสรวาม เช่น นั่งขาชิดกัน เพื่อแสดงอาการสรวาม รั้งพั่งและให้เกียรติผู้นั้น ซึ่ง สุมิตร คุณานุกร กล่าวว่า ในวัฒนธรรมไทย การนั่งไขว่ห้าง ยังไม่เป็นที่ยอมรับกันนักในโอกาสที่เป็นทางการ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่าง "ผู้น้อย" กับ "ผู้ใหญ่"² ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ตำแหน่งการวางขา มีผลในการทำให้ผู้นั้นมีระดับการรับรู้ที่แตกต่างกันได้ เราให้การยอมรับนับถือในตัวเขามากน้อยเพียงใด

ท่าทางของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่ผู้ประเมินในกลุ่มทดลองให้ค่าเฉลี่ยความเข้าใจสาระและความรู้สึกและการยอมรับนับถือสูงสุด คือ แขนข้างหนึ่งอยู่บนตัก อีกข้างหนึ่งพาดขาจับต้นแขน (C_4) นั่งไขว่เท้า (D_3) และมีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_1) ($\bar{x}=4.13$ และ 3.86 ตามลำดับ) ส่วนท่าที่ให้ค่าเฉลี่ยความเข้าใจและการยอมรับนับถือต่ำสุด ก็คือ แขนทั้ง 2 ข้างพาดอยู่บนเท้าแขนเก้าอี้ (C_1) เท้าทั้ง 2 ข้างวางบนพื้น (D_1) และมีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_1) ($\bar{x} = 2.80$ และ 2.66 ตามลำดับ) สำหรับท่าที่ผู้ประเมินในกลุ่มทดลองให้ค่าเฉลี่ยต่ำสุดนั้น ปรากฏว่า ผู้ประเมินในกลุ่มควบคุมซึ่งไม่เห็นท่าดังกล่าว เพียงแต่ได้ยินเสียงของนักจิตวิทยาการปรึกษา กลับให้ค่าเฉลี่ยความเข้าใจสาระและความรู้สึก และการยอมรับนับถือสูงกว่ากลุ่มทดลอง ($\bar{x} = 3.20$ และ 3.06 ตามลำดับ) แสดงว่า ถ้าตำแหน่งการวางแขน และตำแหน่งการวางขา กับการเคลื่อนไหวแขนหรือขาของนักจิตวิทยาการปรึกษาถูกต้องเหมาะสมในความรู้สึกของผู้รับบริการ เขาก็จะรู้สึกว่ นักจิตวิทยาการปรึกษามีความเข้าใจสาระและความรู้สึก และมีการยอมรับนับถือในตัวเขา แต่ถ้านักจิตวิทยาการปรึกษาอยู่ในลักษณะท่าทางที่มีการวางแขนและขา กับการเคลื่อนไหวแขนหรือขา ที่ไม่เหมาะสมในความรู้สึกของผู้รับบริการ

¹สุมิตร คุณานุกร, ภาษาท่าทาง, พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์-ศึกษิตสยาม, 2520) หน้า 13.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 49.

เขาก็จะมีทัศนคติในทางลบต่อนักจิตวิทยาการปรึกษาผู้นั้น ซึ่งเป็นผลทำให้การให้คำปรึกษา
 กระแสความเข้าใจสาระและความรู้สึกและการยอมรับนับถืออยู่ในระดับต่ำ

ผลการวิจัยคานนี้ สอดคล้องกับผลการทดลองของ ฟรานซิส โคนโนแวน เคลลี
 ที่ชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบของท่าทางมีผลลัพท์ในอันที่จะทำให้เกิดความแตกต่างในการสื่อ-
 สารมากขึ้นหรือน้อยลงได้ นั่นคือ ท่าทางของนักจิตวิทยาการปรึกษา มีผลให้เกิดทัศนคติใน
 ทางบวกหรือลบ สำหรับคนไข้ได้ ขึ้นอยู่กับท่าทางที่เหมาะสมหรือไม่ในความรู้สึกของคนไข้¹

2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการให้คำปรึกษาระดับความเข้าใจสาระ
 และความรู้สึก พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวแขนหรือขา (B)
 ตำแหน่งการวางแขน (C) และตำแหน่งการวางขา (D) มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน จึง
 ได้ทำการทดสอบผลทดลองหลักอย่างง่ายของปฏิสัมพันธ์ในลักษณะข้างต้นที่ทำให้ระดับความ
 เข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลการทดสอบปรากฏดังนี้

ก) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวแขนหรือขา กับ
 ตำแหน่งการวางแขน (BC) ในตารางที่ 4 พบว่า

ก.1 การเคลื่อนไหวแขนหรือขา กับตำแหน่งการวางแขน คือ การ
 พาดแขนทั้ง 2 ข้างบนเท้าแขนเก้าอี้ (B_1C_1) และการเคลื่อนไหวแขนหรือขากับการวาง
 แขนข้างหนึ่งบนตักอีกข้างหนึ่งพาดมาจับต้นแขน (B_1C_4) ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและ
 ความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการเคลื่อนไหวแขนหรือขา กับการกอดคอ
 (B_1C_2) และการเคลื่อนไหวแขนหรือขากับการวางแขนทั้ง 2 ข้างบนตัก (B_1C_3) ไม่
 ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ก.2 การไม่เคลื่อนไหวแขนหรือขา กับตำแหน่งการวางแขน คือ
 การกอดคอ (B_2C_2) และการไม่เคลื่อนไหวแขนหรือขากับการวางแขนทั้ง 2 ข้างบนตัก
 (B_2C_3) ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วน
 การไม่เคลื่อนไหวแขนหรือขา กับการวางแขนบนเท้าแขนเก้าอี้ (B_2C_1) และการไม่

1

Francis Donovan Kelly, "Nonverbal Communication in the
 Counseling.....," p. 3691 A.

เคลื่อนไหวแขนหรือขา กับการวางแขนข้างหนึ่งบนตัก อีกข้างหนึ่งพาดมาจับต้นแขน (B_2C_4) ไม่ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิจัยที่พบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวแขนหรือขา กับตำแหน่งการวางแขน ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญนั้น ชัดเจนกับงานวิจัยของ ซามูเอล เอส สมิธ-เฮเนน ที่พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวแขนหรือขา กับตำแหน่งการวางแขน ไม่ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ¹

ข. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งการวางแขนและตำแหน่งการวางขา (CD) ในตารางที่ 5 พบว่า

ข.1 ในแง่ที่มีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_1)

ข.1.1 การวางแขนไปว่าจะในลักษณะใดก็ตามกับตำแหน่งการวางขา คือ เทาตั้ง 2 ข้างวางบนพื้น (CD_1) นั่งไขว่เทา (CD_3) วางเท้าบนขาเก้าอี้ข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่งวางบนพื้น (CD_5) และนั่งไขว่เทาโดยสอดเท้าข้างหนึ่งพาดอยู่บนหัวเข่าของอีกข้างหนึ่ง (CD_6) โดยมีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_1) ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการวางแขนไม่ว่าจะในลักษณะใดกับการไขว่เทา (CD_2) และการวางเท้าตั้ง 2 ข้างบนขาเก้าอี้ (CD_4) โดยมีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_1) ไม่ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ข.1.2 การวางขาไม่ว่าจะในลักษณะใดก็ตามกับตำแหน่งการวางแขน คือ กอดอก (DC_2) และวางแขนทั้ง 2 ข้างบนตัก (DC_7) โดยมีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_1) ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการวางขาไม่ว่าจะในลักษณะใดกับการวางแขนบนเท้าแขนเก้าอี้ (DC_1) และการวางแขนข้างหนึ่งบนตัก อีกข้างหนึ่งพาดมาจับต้นแขน (DC_4) โดยมีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_1) ไม่ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

¹Smith-Hanen, "Effects of Nonverbal Behaviors...", p.90.

จ.2 ในแง่ที่ไม่มีการเคลื่อนไหวแกน หรือขา (B_2)

จ.2.1 การวางแขนขาในลักษณะใดก็ตามกับ

ตำแหน่งการวางขา คือ วางเท้าทั้ง 2 ข้างบนพื้น (OC_1) และวางเข่าบนขาเก้าอี้ข้างหนึ่งอีกข้างหนึ่งวางบนพื้น (OC_2) โดยไม่มีการเคลื่อนไหวแกนหรือขา (B_2) ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการวางแขนขาในลักษณะใดก็ตามกับการไขว่ห้าง (OC_3) ไขว่เท้า (OC_4) และวางเท้าทั้ง 2 ข้างบนขาเก้าอี้ (OC_5) โดยไม่มีการเคลื่อนไหวแกนหรือขา (B_2) ไม่ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จ.2.2 การวางขาในลักษณะใดก็ตามกับตำแหน่ง

การวางแขน คือ กอดอก (OC_6) และวางแขนทั้ง 2 ข้างบนตัก (OC_7) โดยไม่มีการเคลื่อนไหวแกนหรือขา (B_2) ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการวางขาในลักษณะใดก็ตามกับการวางแขนบนเข่าบนเก้าอี้ (OC_8) และการวางแขนข้างหนึ่งบนตัก อีกข้างหนึ่งพาดขาจับต้นแขน (OC_9) โดยไม่มีการเคลื่อนไหวแกนหรือขา (B_2) ไม่ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัยที่พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งการวางแขน และตำแหน่งการวางขา กับ การเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวแกนหรือขา (B_2) ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชานตรา เอส สมิธ-เฮเนน ที่พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งการวางแขน และตำแหน่งการวางขา กับ การเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวแกนหรือขา (B_2) ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ¹

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนของการไขว่ห้างกับลักษณะการขยับ
นับถือ พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวแกนหรือขา (B)

¹Ibid.

กับตำแหน่งการวางแขน (C) และตำแหน่งการวางขา (D) มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างซับซ้อน จึงได้ทำการทดสอบผลทดลองหลักอย่างง่ายของปฏิสัมพันธ์ในลักษณะข้างต้น ที่ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลการทดสอบปรากฏ ดังนี้

ก) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างและตำแหน่งการวางขา (AD) ในตารางที่ 6 พบว่า ตำแหน่งการวางขา คือ วางเท้าทั้ง 2 ข้างบนพื้น (D_1) วางเท้าทั้ง 2 ข้างบนขาเก้าอี้ (D_2) วางเท้าบนขาเก้าอี้ข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่งวางบนพื้น (D_3) และนั่งไขว่ห้างโดยขอเท้าข้างหนึ่งพาดอยู่บนหัวเข่าของอีกข้างหนึ่ง (D_4) ที่แสดงคอกกลุ่มทดลอง (A) ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการไขว่ห้าง (D_2) และไขว่เท้า (D_3) ที่แสดงคอกกลุ่มทดลอง (A) ไม่ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ข) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนไหวแขนหรือขา และตำแหน่งการวางแขน (BC) ในตารางที่ 7 พบว่า

ข.1 การเคลื่อนไหวแขนหรือขา กับตำแหน่งการวางแขน คือ วางแขนบนเท้าแขนเก้าอี้ (B_1C_1) และวางแขนทั้ง 2 ข้างบนตัก (B_1C_3) ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการเคลื่อนไหวแขนหรือขากับการกอดอก (B_1C_2) และการพาดแขนข้างหนึ่งบนตัก อีกข้างหนึ่งพาดมาจับต้นแขน (B_1C_4) ไม่ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ข.2 การไม่เคลื่อนไหวแขนหรือขา กับตำแหน่งการวางแขน คือ กอดอก (B_2C_2) แขนทั้ง 2 ข้างพาดอยู่บนตัก (B_2C_3) และแขนข้างหนึ่งพาดอยู่บนตัก อีกข้างหนึ่งพาดมาจับต้นแขน (B_2C_4) ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการไม่เคลื่อนไหวแขนหรือขากับการวางแขนทั้ง 2 ข้างบนเท้าเก้าอี้ (B_2C_1) ไม่ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ค. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งการวางแขนและตำแหน่งการวางขา (CD) ในตารางที่ 8 พบว่า

ค.1 ในแง่ที่มีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_1)

ค.1.1 การวางแขนไม่ว่าจะในลักษณะใดกับตำแหน่งการวางขา คือ เท้าทั้ง 2 ข้างวางบนพื้น (CD_1) เท้าทั้ง 2 ข้างอยู่บนขาเก้าอี้ (CD_4) เท้าข้างหนึ่งอยู่บนขาเก้าอี้ อีกข้างหนึ่งวางบนพื้น (CD_5) และไขว่ห้างโดยขอเท้าข้างหนึ่งพาดอยู่บนหัวเข่าของอีกข้างหนึ่ง (CD_6) โดยมีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_1) ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการวางแขนไม่ว่าจะในลักษณะใดกับการไขว่ห้าง (CD_2) และไขว่เท้า (CD_3) โดยมีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_1) ไม่ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกัน

ค.1.2 การวางขาไม่ว่าจะในลักษณะใดกับตำแหน่งการวางแขน คือ แขนทั้ง 2 ข้างพาดอยู่บนตัก (DC_3) โดยมีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_1) ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการวางขาไม่ว่าจะในลักษณะใดกับการวางแขนทั้ง 2 ข้างบนตัก (DC_3) การกอดคอก (DC_2) และการวางแขนข้างหนึ่งบนตัก อีกข้างหนึ่งพาดขาจับต้นแขน (DC_4) โดยมีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_1) ไม่ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ค.2 ในแง่ที่ไม่มีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_2)

ค.2.1 การวางแขนไม่ว่าจะในลักษณะใดกับตำแหน่งการวางขา คือ เท้าทั้ง 2 ข้างวางบนพื้น (CD_1) เท้าทั้ง 2 ข้างวางอยู่บนขาเก้าอี้ (CD_4) และนั่งไขว่ห้างโดยขอเท้าข้างหนึ่งพาดอยู่บนหัวเข่าของอีกข้างหนึ่ง (CD_6) โดยไม่มีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_2) ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการวางแขนไม่ว่าจะในลักษณะใดกับการไขว่ห้าง (CD_2) ไขว่เท้า (CD_3) และการวางเท้าบนขาเก้าอี้ข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่งวางอยู่บนพื้น (CD_5) โดยไม่มีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_2) ไม่ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ค.2.2 การวางขาไม่ว่าจะในลักษณะใดกับตำแหน่งการวางแขน คือ กอดคอก (DC_2) แขนทั้ง 2 ข้างพาดอยู่บนตัก (DC_3) และแขนข้าง

หนึ่งพาดอยู่บนตัก อีกข้างหนึ่งพาดมาจับที่ต้นแขน (DC_4) โดยไม่มีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_2) ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการวางขาไม่ว่าจะในลักษณะใดก็กับการวางแขนทั้ง 2 ข้างบนตัก (DC_3) โดยไม่มีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_2) ไม่ทำให้ระดับการยอมรับนับถือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการทดสอบผลทดลองหลักอย่างง่ายของปฏิสัมพันธ์ระหว่าง การเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวแขนหรือขา กับตำแหน่งการวางแขน และตำแหน่งการวางขา (BCD) ของการให้น้ำหนักคะแนนความเข้าใจสาระและความรู้สึก ในตารางที่ 5 และการยอมรับนับถือ ในตารางที่ 8 มีลักษณะซับซ้อน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมิธ-เฮเนน ที่พบว่า ปฏิสัมพันธ์ของการเคลื่อนไหวแขนหรือขา กับตำแหน่งการวางแขน และตำแหน่งการวางขา (BCD) ของการให้น้ำหนักคะแนนความเข้าใจสาระและความรู้สึกและความอบอุ่นมีลักษณะซับซ้อน¹ แต่รายละเอียดของปฏิสัมพันธ์จะแตกต่างกันไป ในงานวิจัยของ สมิธ-เฮเนน พบว่า ทาทางของนักจิตวิทยาการปรึกษา คือ กอดคอก (C_2) และวางเท้าข้างหนึ่งบนขาเก้าอี้ อีกข้างหนึ่งวางบนพื้น (D_5) พร้อมทั้งมีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_1) จะทำให้ผู้รับบริการรู้สึกว่าการปรึกษานั้น มีระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึก และความอบอุ่นอยู่ในระดับต่ำ และในตำแหน่งการวางแขนและขาเท่าเดิมนั้น (C_2D_5) หากไม่มีการเคลื่อนไหวแขนหรือขา (B_2) จะยิ่งทำให้ผู้รับบริการประเมินระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึก และความอบอุ่นที่นักจิตวิทยาการปรึกษามีต่อตนต่ำลงไปอีก²

ในงานวิจัยขั้นนี้ยังไม่สามารถสรุปได้แน่นอนว่า ตำแหน่งการวางแขนหรือตำแหน่งการวางขา กับ การเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวแขนหรือขาในลักษณะใด ทำให้ระดับความเข้าใจสาระและความรู้สึก และการยอมรับนับถือสูงสุดหรือต่ำสุดเสมอไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตำแหน่งการวางแขนในลักษณะต่าง ๆ และตำแหน่งการวางขาในลักษณะต่าง ๆ ในแต่ละสถานการณ์มีความหมายแตกต่างกันไป ซึ่งไบเออร์ และ

¹Ibid.

²Ibid.

สตีเวน เบิร์ก โควีย์ หมายความว่า แมคนเราจะสะท้อนความรู้สึกของคนที่ออกมาจากลักษณะท่าทาง และการเคลื่อนไหวร่างกาย แต่โดยเหตุที่ท่าทางของคนเรต่างกันไปตามวัฒนธรรม วัฒนธรรมนั้น การตีความลักษณะท่าทางและการเคลื่อนไหวร่างกายจึงต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง¹ นอกจากนี้ ซีเฟลน (Schefflen) และ เบิร์ดวิสเทล (Birdwhistell) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวและท่าทางของร่างกาย (Kinesics) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า "ไม่มีท่าทางหรือลักษณะการเคลื่อนไหวของร่างกายใด ๆ ที่จะสื่อความหมายได้อย่างเดียวกัน สำหรับคนทุกคน" การกอดคอ การโอบอ้อมสลับ หรือการนั่งไขว่ห้าง ไม่ได้แสดงออกถึงอารมณ์แบบบิต สำหรับคนทุกคน แต่อาจเป็นการสื่อสารสภาพและความต้องการของอารมณ์แบบอื่น ๆ ได้ ทั้งนี้ ผู้อ่านภาษาท่าทางต้องพิจารณาสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ประกอบด้วย โดยเฉพาะภาษาพูด ดังนั้น การอ่านคนอื่นที่จะถูกทวงและไกลเกลียดความจริง ต้องพิจารณาทั้งภาษาพูด ภาษาท่าทางและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ประกอบกันไป²

อย่างไรก็ตามผลของการทดลองครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าอวัจนพฤติกรรมของนักจิตวิทยาการปรึกษาที่มีผลทำให้ระดับการรับรู้ความเข้าใจสาระและความรู้สึกและการยอมรับนับถือแตกต่างกันไปจากการไขว่จ้นพฤติกรรมเพียงอย่างเดียว ดังนั้น นักจิตวิทยาการปรึกษาในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการ การปรึกษาทางจิตวิทยา จึงควรคำนึงถึงอวัจนพฤติกรรมของคนใหม่มากขึ้น เพราะอวัจนพฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นเครื่องเสริมอวัจนพฤติกรรมให้มีความหมายและความสำคัญมากขึ้น หรืออาจเป็นสิ่งที่ทำให้อวัจนพฤติกรรมไม่มีความหมาย หรือมีน้ำหนักน้อยลงได้ หากนักจิตวิทยาการปรึกษาแสดงอวัจนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือขัดกับสิ่งที่ตนกำลังแสดงออกทางอวัจนพฤติกรรม แอปเปิลไบมและคณะ (Appelbaum et al.) กล่าวว่า อวัจนพฤติกรรมสามารถเสริม ชัดแย้ง เน้น หรือลด สาระที่เกิดจากคำพูด แต่เมื่อมีการขัดแย้งกันสาระจากอวัจนพฤติกรรมจะได้รับการ

¹Appelbaum, Jensen and Carroll, Speech Communication, p. 182.

²คู่มือ ศึกษานุกรม, ภาษาท่าทาง, หน้า 139-140.

ที่ความและเชื่อถือมากกว่าสาระจากวัจนพฤติกรรรม¹ ในเรื่องของความสำคัญของ
 วัจนพฤติกรรรมนั้น มีผู้วิจัยไว้หลายคน เช่น เมทราเบียน ได้วิจัยพบว่า สาระสำคัญของ
 ของการสื่อสารมากกว่า 55% ได้จากการสื่อสารเชิงอวัจนะ และอาร์ทิล อัสคิม่า
 และกิลเมอร์ ก็พบอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน²

¹Applbaum, Jenson and Carroll, Speech Communication,
 p. 182.

²Haase and Tepper, Verbal and Nonverbal Communication..
," p. 35.